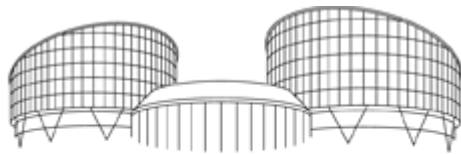

ШТЕРЈОВ И ДРУГИ против РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА (ПРЕСУДА)

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ЕВРОПСКИ СУД ЗА ЧОВЕКОВИ ПРАВА

ПРВ ОДДЕЛ

СЛУЧАЈОТ ШТЕРЈОВ И ДРУГИ против РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

(Жалба бр. 40160/04)

ПРЕСУДА

СТРАЗБУР

16 октомври 2014 година

Оваа пресуда е конечна. Таа може да подлежи на уредничка ревизија.

ШТЕРЈОВ И ДРУГИ ПРОТИВ РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА (ПРЕСУДА)

Во случајот Штерјов и други против Република Македонија,

Европскиот суд за човекови права (Прв оддел), заседавајќи во Комитет составен од:

Линос-Александар Сицилијанос (Linos-Alexandre Sicilianos), *Претседател*,

Мирјана Лазарова Трајковска (Mirjana Lazarova Trajkovska),

Ксенија Турковиќ (Ksenija Turković), *судии*,

и Сорен Ц. Пребенсен (Søren C. Prebensen), *Вршител на должноста Заменик Секретар на Одделот*,

Расправаше на затворена седница на 23 септември 2014 година,

И ја донесе следнава пресуда, која беше усвоена на истиот ден:

ПОСТАПКА

1. Случајот беше инициран со жалба (бр. 40160/04) поднесена против Република Македонија согласно членот 34 од Конвенцијата за заштита на човековите права и основни слободи (“Конвенцијата”) од страна на петнаесет македонски државјани, на 29 септември 2004 година.

2. Жалителите беа застапувани од г-дин Т.Торов, адвокат со седиште во Штип. Македонската Влада (“Владата”) беше првично застапувана од нејзиниот поранешен Агент, г-ѓата Р.Лазареска Геровска, и последователно од нејзиниот сегашен Агент, г-динот К.Богданов.

3. На 17 мај 2011 година жалбата беше доставена на одговор до одговорната Влада.

ФАКТИТЕ

4. Личните детали за жалителите се прикажани во прилог подолу.

5. На 16 март 1982 година пет лица (“претходници”), деветиот и дваесет и вториот жалител покренале граѓанска постапка за утврдување на правото на сопственост врз земјишните парцели.

6. Помеѓу 1984 и 2001 година починале претходниците. Првиот, вториот, третиот и четвртиот жалител стапиле во постапката во име и за сметка на нивните починати претходници. Од петтиот заклучно со осмиот и од десеттиот заклучно со дваесет и

ШТЕРЈОВ И ДРУГИ против РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА (ПРЕСУДА)

првиот жалител не стапиле во постапката во име и за сметка на нивните починати претходници.

7. На 12 мај 2004 година починал деветиот жалител.

8. На 23 април 2005 година дваесет и вториот жалител починал и неговите наследници, г-динот Стојан Костов и г-дин Мите Костов се пријавиле да ја продолжат (постапката по) жалбата во негово име.

9. На 17 април 2009 година четвртиот жалител починал и неговите наследници, вториот и третиот жалител, се пријавиле да ја продолжат (постапката по) жалбата исто така во нејзино име.

10. Оспоруваните постапки, кои во една прилика биле повторно разгледани, завршиле на 31 август 2007 година, кога конечната одлука на Апелациониот суд во Штип им била доставена на жалителите. Оваа одлука ги наведува следниве лица како тужители: првиот, вториот, третиот, четвртиот, деветиот и дваесет и вториот жалител, како и претходниците на останатите жалители.

ПРАВОТО

I. НАВОДНА ПОВРЕДА НА ЧЛЕНОВИТЕ 6 И 13 ОД КОНВЕНЦИЈАТА

11. Жалителите се жалеле дека должината на постапките била неспоива со барањето за “судење во разумен рок” и дека тие немале делотворен (ефективен) правен лек во оваа смисла. Тие се потпирале врз членовите 6 и 13 од Конвенцијата, кои во мера во која е тоа релевантно, гласат како што следува:

Член 6 став 1

“При утврдувањето на неговите граѓански права и обврски..., секој има право на... судење во разумен рок од страна на... суд...”

Член 13

ШТЕРЈОВ И ДРУГИ против РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА (ПРЕСУДА)

Секој чиишто права и слободи признати со оваа Конвенција, се нарушени, има право на делотворен (ефективен) правен лек пред националните власти...”

12. На 19 јули 2011 година Владата информираше дека таа нема намера да поднесе забелешки (опсервации).

А. Допуштеност

Статусот на жртва

13. Судот треба да испита дали жалителите имале статус на жртва во смисла на значењето на членот 34 од Конвенцијата. Во врска со тоа, тој забележува дека за разлика од првиот, вториот, третиот и четвртиот жалител кои стапиле во постапката во име на нивните починати претходници, петтиот до осмиот жалител, како и десеттиот заклучно со дваесет и првиот жалител не учествувале во постапката во кое било својство. Аргументот дека овие жалители биле по сила на законот (*ex lege*) застапени во постапката од страна на застапникот на нивните починати претходници не е релевантен. Затоа, Судот смета дека петтиот до осмиот жалител и десеттиот заклучно со дваесет и првиот жалител ја немаат потребната легитимација за да бидат странки во постапката согласно членот 34 од Конвенцијата. (види, *mutatis mutandis*, *Димитровска против Република Македонија* (одлука), бр. 21466/03, 30 септември 2008 година).

14. Што се однесува до деветтиот жалител, Судот забележува дека тој починал на 12 мај 2004 година, односно четири месеци пред поднесувањето на жалбата. Во врска со тоа, тој потсетува дека жалба не може да биде поднесена во име на починато лице, со оглед дека починатото лице не е во состојба, преку застапник, да поднесе жалба до Судот (види *Јаша [Yaşa] против Турција*, бр. 22495/93, Извештај на Комисијата од 8 април 1997 година, параграф 88, *Извештаи за пресуди и одлуки 1998-VI*). Судот не е потребно да испитува дали дошло до каква било злоупотреба на правото да се поднесе жалба во однос на полномошната поднесени во име на деветтиот жалител, со оглед дека во поглед на тоа, тој наоѓа дека тој или неговите наследници ја немале потребната легитимација согласно членот 34 од Конвенцијата.

15. Што се однесува до дваесет и вториот жалител кој починал на 23 април 2005 година, како што е видно од списите, неговите наследници г-дин Стојан Костов и г-дин Мите Костов, се пријавиле да ја продолжат (постапката по) жалбата во негово име. Жалбата била поднесена од страна на дваесет и вториот жалител и (постапката по неа) само продолжила, односно била преземена од страна на неговите наследници после неговата смрт. Истото се однесува и на четвртиот жалител- жалителка која била наследена по нејзината смрт од страна на вториот и третиот жалител. Во овие околности, Судот смета дека наследниците на четвртиот и дваесет и вториот жалител го имаат потребниот *locus standi* согласно членот 34 од Конвенцијата (види *Стојковиќ против Република Македонија*, бр. 14818/02, параграф 25, 8 ноември 2007).

16. Следува дека жалбата во однос на петтиот и дваесет и првиот жалител е неспоива *ratione personae* со одредбите на Конвенцијата во смисла на значењето на членот 35 став 3 точка (а) и истата мора да биде отфрлена во согласност со членот 35 став 4 од Конвенцијата.

17. Што се однесува до преостанатите жалители (првиот, вториот, третиот, четвртиот и дваесет и вториот), Судот смета дека жалбените наводи во однос на дожината на постапката и непостоењето на делотворен правен лек не се очигледно неосновани во смисла на значењето на членот 35 став 3 точка (а) од Конвенцијата. Тој понатаму напоменува дека овие наводи не се недопуштени по кои било други основи. Затоа тие мораат да бидат прогласени за допуштени.

Б. Основаност (Мериторност)

18. Судот забележува дека постапката започнала во 1982 и завршила во 2007 година. Оттука, релевантниот период траел дваесет и пет години во два степена на надлежност, од коишто десет години и приближно пет месеци влегуваат во рамките на временската надлежност на Судот (после 10 април 1997 година, денот кога тужената држава ја ратификуваше Конвенцијата).

19. Судот повторува дека разумноста на должината на постапката мора да се цени во светлината на околностите на случајот и со осврт кон следниве критериуми: сложеноста на случајот, однесувањето на жалителите и на релевантните власти, како и

ШТЕРЈОВ И ДРУГИ против РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА (ПРЕСУДА)

каков интерес на жалителите во спорот бил засегнат (види го помеѓу останатите извори, *Фридлиндер [Frydlender] против Франција* [Голем судски совет], бр. 30979/96, параграф 43, ECHR 2000-VII).

20. Откако го разгледа целокупниот материјал доставен до него и ја зеде предвид неговата судска пракса по односната материја, Судот смета дека во конкретниов случај должината на постапката била прекумерна и не го задоволила барањето за “судење во разумен рок” (види *Фридлиндер [Frydlender]*, цитиран погоре; *Кочиарела [Cocchiarella] против Италија* [Голем судски совет], бр.64886/01, параграфи 69-98, ECHR 2006-V; *Мајевски [Majewski] против Полска*, бр. 52690/99, параграфи 38-41, 11 октомври 2005 година; *Венде и Куковка [Wende and Kukówka] против Полска*, бр. 56026/00, параграфи 63-65, 10 мај 2007 година; *Петковски против Република Македонија* (одлука) бр. 27314/04, 13 ноември 2008 година; *Ајвази против Република Македонија* (одлука) бр. 30956/05, 13 ноември 2008 година).

21. Судот натаму забележува дека во времето кога постапката била окончана во 2007 година жалителите немале на располагање делотворен (ефективен) правен лек за нивниот жалбен навод за должина на постапката (види *Аџи Спиркоска и други против Република Македонија*, одлука, бр. 38914/05, 3 ноември 2011 година). Затоа, Судот заклучува дека дошло до повреда на членот 13, земен во содејство со членот 6 од Конвенцијата (види *Огражден АД и други против Република Македонија*, бр.35630/04, 53442/07 и 42580/09, параграфи 29-30, 29 мај 2012 година).

22. Соодветно на тоа, дошло до повреда на членовите 6 и 13 од Конвенцијата.

II. ДРУГИ НАВОДНИ ПОВРЕДИ НА КОНВЕНЦИЈАТА

23. Жалителите се жалеа по членот 6 во однос на пристапот до судот и нивното право да бидат застапувани од адвокат по нивен сопствен избор. Тие исто така се жалеа по членот 1 од Протоколот бр.1.

24. Судот ги испита овие жалбени наводи. Меѓутоа, во светлината на сиот материјал кој го поседува, и во мера во која обжалените прашања влегуваат во неговата надлежност, Судот наоѓа дека тие не разоткриваат какви било изгледи за повреда на правата и слободите наведени во Конвенцијата и нејзините Протоколи.

25. Следува дека овој дел од жалбата е очигледно неоснован и истиот мора да биде отфрлен во согласност со член 35 став 3 (а) и 4 од Конвенцијата.

III. ПРИМЕНА НА ЧЛЕНОТ 41 ОД КОНВЕНЦИЈАТА

26. Член 41 од Конвенцијата предвидува:

„ Ако Судот оцени дека дошло до повреда на Конвенцијата или на Протоколите кон неа и ако внатрешното право на засегнатата Висока Договорна Страна дозволува да биде определено само делумно обештетување, Судот треба да досуди правичен надомест на оштетената странка, доколку е тоа потребно. “

A. Отштета

27. Жалителите побараа 10,000 евра, секој поединечно како надомест на нематеријалната штета.

28. Владата го побиваше ова барање како прекумерно и непоткрепено.

29. Судот смета дека првиот, вториот, третиот, четвртиот и дваесет и вториот жалител мора да имале претрпено нематеријална штета. Одлучувајќи врз рамноправна основа, тој им досудува на првиот, вториот, третиот и дваесет и вториот жалител 2,200 евра на секој од нив поединечно. Не се доделува посебен надомест на штета за четвртиот жалител, додека досудениот надомест во однос на дваесет и вториот жалител треба да им биде исплатен заеднички на двајцата наследници (види параграф 5).

B. Трошоци и издатоци

30. Жалителите, потпирајќи се врз тарифникот на Македонската Адвокатска комора, барале 17,570 евра за трошоците и издатоците кои настанале пред домашните судови, како и износ од 21,824 евра за оние трошоци и издатоци кои настанале пред Судот.

31. Владата се противеше на овие побарувања како прекумерни. Таа исто така истакна дека не постоела причинско-последична врска помеѓу бараниот надомест на трошоците и наводната повреда.

32. Земајќи ги предвид документите кои ги поседува и неговата судска пракса, Судот го отфрла барањето за (надомест на) трошоците и издатоците во домашната постапка (види *Милошевиќ в. против Република Македонија*, бр. 15056/02, параграф 34, 20 април 2006 година). Од друга страна, тој смета дека е разумно да им се додели на жалителите вкупен износ од 850 евра за постапката пред Судот.

В. Казнена (затезна) камата

33. Судот смета дека е соодветно казнената каматна стапка да биде заснована врз маргиналната стапка на позајмување на Европската Централна Банка, на која треба да се додадат три процентни поени.

ОД ОВИЕ ПРИЧИНИ, СУДОТ ЕДНОГЛАСНО

1. *Ја прогласува* жалбата за недопуштена како неспоива *ratione personae* во однос на петтиот заклучно со дваесет и првиот жалител;

2. *Ги прогласува* жалбените наводи за прекумерна должина на постапката по членот 6 став 1, како и по членот 13, за допуштени во однос на преостанатите жалители, а остатокот од жалбата за недопуштен;

3. *Оценува* дека дошло до повреда на членовите 6 и 13 од Конвенцијата;

4. *Утврдува*

(а) дека одговорната (тужената) држава треба во рок од три месеци да ги исплати следниве износи, кои треба да бидат претворени во националната валута на тужената држава по стапката којашто се применува на датумот на исплатата:

(i) 2,200 евра (две илјади и двеста евра), плус секој данок кој може да се засмета на тој износ, на првиот, вториот и третиот жалител поединечно, како и заеднички на наследниците на дваесет и првиот жалител, како надомест на нематеријалната штета ;

ШТЕРЈОВ И ДРУГИ против РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА (ПРЕСУДА)

(ii) заеднички 850 евра (осумстотини и педесет евра), плус секој данок кој може да им се засмета, на првиот, вториот и третиот жалител, како и на наследниците на дваесет и првиот жалител во однос на трошоци и издатоци;

(б) дека од истекот на гореспоменатите три месеци до исплатата ќе се плаќа проста камата на горенаведените износи по стапка еднаква на маргиналната стапка на позајмување на Европската Централна Банка во текот на казниот период зголемена за три процентни поени;

5. *Го одбива* остатокот од барањето на жалителите за правично обештетување.

Изготвено на англиски јазик, и објавено во писмена форма на 16 октомври 2014 година, согласно член 77 став 2 и 3 од Деловникот на Судот.

Сорен Ц. Пребенсен
(Søren C. Prebensen),
Вршител на должноста
Заменик Секретар на Одделот

Линос-Александар Сицилијанос
(Linos-Alexandre Sicilianos)
Претседател

ПРИЛОГ

Бр.	Име и презиме на жалителот	Година на раѓање-смрт, место на живеење
1.	Васил Штерјов (“првиот жалител”)	1948, Скопје
2.	Грајче Штерјов (“вториот жалител”)	1955, с.Софилари
3.	Зуица Атанасова (“третиот жалител”)	1950, с.Софилари
4.	Велика Штерјова (“четвртиот жалител”)	1922–2009, с.Софилари
5.	Ленка М. Сотировска (“петтиот жалител”)	1955, Скопје
6.	Очка М. Михајлова (“шестиот жалител”)	1960, Скопје
7.	Атанас М. Штерјов (“седмиот жалител”)	1952, Скопје
8.	Марика М. Петрушева (“осмиот жалител”)	1952, Охрид
9.	Ристо Штерјов (“деветтиот жалител”)	1930–2004, Скопје
10.	Вангел Костов (“десеттиот жалител”)	1957, с.Софилари
11.	Лена Костова (“единаесетиот жалител”)	1959, Штип
12.	Моника Арсова (“дванаесетиот жалител”)	1992, Штип

ШТЕРЈОВ И ДРУГИ против РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА (ПРЕСУДА)

	жалител”)	
13.	Кираца Костова (“тринаесетиот жалител”)	1933, с.Софилари
14.	Костанда Николова (“четринаесетиот жалител”)	1947, Штип
15.	Очка Николова (“петнаесетиот жалител”)	1953, Штип
16.	Димчо Штерјов (“шеснаесетиот жалител”)	1950, Штип
17.	Марика Штерјова (“седумнаесетиот жалител”)	1956, с.Софилари
18.	Штерјо Штерјов (“осумнаесетиот жалител”)	1950, Штип
19.	Стријана Штерјева (“деветнаесетиот жалител”)	1957, Штип
20.	Сандо Штерјов (“дваесетиот жалител”)	1961, Штип
21.	Салтир Штерјов (“дваесет и првиот жалител”)	1954, Штип
22.	Ѓорѓи Костов (“дваесет и вториот жалител”)	1926-2005, Штип